

STEFAN ZWEIG

POR

TRADUCCIÓ DE L'ALEMANY
DE JOAN FONTCUBERTA

BARCELONA 2018

QUADERNS CREMA

TÍTOL ORIGINAL *Angst*

Publicat per
QUADERNS CREMA

Muntaner, 462 - 08006 Barcelona
Tel. 934 144 906 - Fax. 934 636 956
correu@quadernscrema.com
www.quadernscrema.com

© 1976 by Atrium Press Limited
© de la traducció, 2018 by Joan Fontcuberta Gel
© d'aquesta edició, 2018 by Quaderns Crema, S.A.

Drets exclusius d'edició en llengua catalana:
Quaderns Crema, S.A.

La traducció d'aquesta obra ha comptat amb un ajut
del Ministeri austríac d'Educació, Art i Cultura

Il·lustració de la coberta de Leonard Beard

ISBN: 978-84-7727-585-5
DEPÓSITO LEGAL: B. 49-2018

AIGUADEVIDRE *Gràfica*
QUADERNS CREMA *Composició*
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i relligat*

PRIMERA EDICIÓ *gener de 2018*

Sota les sancions establertes per les lleis,
queden rigorosament prohibides, sense l'autorització
per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o
parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic
o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió
a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta
edició mitjançant lloguer o préstec públics.

Quan la senyora Irene baixà les escales del pis del seu amant, de sobte es tornà a sentir presa d'aquella por irracional. De cop, un remolí negre començà a bronzir davant els seus ulls, els genolls se li glaçaren i hagué de córrer a aferrar-se a la barana per no caure bruscament endavant. No era la primera vegada que corria el risc de fer aquesta visita, i aquest esglai sobtat no li era gens desconegut, sempre sucumbia a aquests atacs de por absurda i ridícula cada vegada que tornava a casa, malgrat que la combatia amb tot el seu ésser. El camí d'anada cap a la cita era molt més fàcil. Feia aturar el cotxe a la cantonada i, sense alçar la vista, feia rabent les poques passes fins a la porta de la casa i després pujava corrents les escales, però sabia que ell l'esperava darrere la porta a punt d'obrir-la, i aquesta primera por, barrejada tanmateix d'una ardent impaciència, es fonia en la càlida abraçada de salutació. Després, però, quan es disposava a tornar a casa, aquesta altra basarda misteriosa li pujava com un calfred, confusament barrejada amb una esgarrifança de

culpa i la nècia il·lusió que al carrer totes les mirades endevinaven d'on venia i responien amb somriures insolents a la seva confusió. Els darrers minuts passats al costat de l'home eren ja emmetzinats pel desassossec creixent que li causava aquest pressentiment; al moment d'anar-se'n li tremolaven les mans per la pressa nerviosa, captava els mots d'ell com distreta i rebutjava neguïtosa les darreres mostres de passió del ronsejaire amant; anar-se'n era l'única cosa que volia, sortir del pis, de la casa, fugir de l'aventura i tornar al seu món tranquil i burgès. A penes gosava mirar-se al mirall de por de veure la desconfiança al propi esguard i, amb tot, calia comprovar si algun malendreç en la roba no traïa els moments de passió. Després venien aquells darrers mots, debades tranquil·litzadors, que amb prou feines havia sentit a causa de la inquietud, i aquells segons d'escoltar a recer de la porta tancada si algú pujava o baixava les escales. Però a fora ja l'esperava la por, impacient per a agafar-la, i li frenava tan imperiosament els batecs del cor, que cada vegada baixava sense alè els pocs graons, fins que sentia que li fallaven les forces nerviosament arreplegades.

Romangué un minut amb els ulls closos, respirant amb avidesa la frescor crepuscular del buc

de l'escala. Aleshores es tancà una porta del pis superior. Espantada, féu un esforç i es precipità escales avall, tot ajustant-se l'espès vel amb un gest impulsiu. Encara hi havia l'amenaça de l'últim i més terrible moment, el de l'horror de sortir al carrer d'una casa que no era la seva i potser topar amb la pregunta d'algun vianant conegut que volgués saber d'on venia, fent-la caure en la confusió i en el perill de mentir: acotà el cap com un atleta que es prepara per agafar embranzida i, amb una determinació brusca, corregué cap al portal entreobert.

Aleshores topà violentament amb una dona que, a ulls veients, volia entrar.

—Perdó—va dir tota confosa, provant d'esquivar-la.

Però la dona li barrà el pas i se la mirà irada i a la vegada amb una mofa gens dissimulada.

—Aquesta vegada l'he enxampada!—va cridar amb una veu grollera i sense manies—. És clar, una dona com cal, per dir-ho així! No en té prou amb un marit, diners a cabassos i tota la pesca, que encara ha de pispar l'amant d'una pobra noia...

—Per l'amor de Déu, ¿què...? S'equivoca...
—balbotejà la senyora Irene, fent un desmanyon—

tat intent d'esquitllar-se, però la dona tapà la porta amb el seu cos massís i l'escrijà amb veu estrident:

—No, no m'equivoco... La conec... Ve de casa de l'Eduard, el meu amic... Per fi l'he enxampada, ara sé per què té tan poc de temps per a mi darrerament... És per culpa de vostè..., tros de...

—Per l'amor de Déu...—la interrompé la senyora Irene amb veu defallida—, no cridi tant—i instintivament reculà cap al vestíbul.

La dona se la mirava mofeta. La por que la feia tremolar i el visible desemparament semblaven tranquil·litzar-la, perquè ara examinava la seva víctima amb un somriure arrogant i sarcàstic. Una satisfacció vulgar li conferí a la veu una ampul·lositat gairebé reposada.

—Ve't aquí, doncs, com són, aquestes dones casades, nobles i distingides, quan vénen a robar-nos els homes. Tapades amb un vel, és clar, per després poder fer-se les decents a tot arreu...

—¿Què... què vol de mi...? No la conec, a vostè... Me n'haig d'anar.

—Se n'ha d'anar, és clar..., a trobar-se amb el senyor espòs, a la cambra confortable, fer el paper de gran senyora i fer-se desvestir per les criades... Però el que nosaltres fem, tant se val que rebentem

de fam, això se li'n fum a una dama distingida...
Et roben tot el que tens, aquestes dones decents.

La Irene va fer un esforç i, obeint una vaga inspiració, es ficà la mà al moneder i en tragué els bitllets que hi ensopegà.

—Tingui..., agafi'ls, però ara deixi'm anar...
No tornaré mai més aquí..., l'hi prometo.

La dona agafà els diners amb mala cara, tot dient entre dents:

—Garsa.

Aquest mot féu estremir la Irene, però veié que l'altra li deixava el pas lliure i sortí precipitadament, sense esma i sense alè, com un suïcida que es llença d'una torre. Mentre corria, tenia la impressió que els rostres de la gent passaven davant seu com màscares grotesques, i amb penes i treballs, els ulls ennuvolats, arribà fins a un taxi aturat a la cantonada. Es deixà caure al seient encovinat com una massa feixuga i s'hi quedà rígida i immòbil. Després, quan el xofer, sorprès, preguntà a l'estranya clienta on havia d'anar, ella l'esguardà un moment amb la mirada buida, fins que el cervell enterbolit encertà els mots: «A l'Estació del Sud—s'apressà a dir, i, recordant tot d'una que aquella dona la podia seguir, afegí—: Ràpid, ràpid, afanyi's!».

Va ser durant el trajecte que s'adonà de fins a quin punt aquella trobada l'havia trasbalsat. Es palpà les mans, que reposaven fredes i rígides al llarg del cos com objectes sense vida, i de cop es posà a tremolar tant que tota ella sotraguejava. Un gust amargant li pujà a la gola, tenia nàusees i a la vegada sentia una ràbia absurda i cega que li revoltava el pit com un espasme. Hauria volgut cridar o clavar cops de puny per alliberar-se de l'horror d'aquest record, encastat al seu cervell com un ham, oblidar aquell rostre eixut amb el seu riure burleta, el baf de vulgaritat que emanava del mal alè d'aquella proletària, la boca horrible plena d'odi que li havia escopit a la cara mots tan infames, i el puny roig que havia aixecat per amenaçar-la. La sensació de mareig es feia cada vegada més forta i li pujava cada vegada més a la gola, més encara perquè el cotxe, que anava a tot córrer, la llançava d'un costat a l'altre, i anava a indicar al xofer que conduís més a poc a poc quan se li acudí de sobte que potser no portava prou diners per a pagar-li, puix que havia donat tots els bitllets a la xantatgista. De seguida li féu senyal d'aturar-se i baixà del cotxe sobtadament davant una nova sorpresa del xofer. Per sort li quedaven prou diners. Però aleshores es tro-

bà perduda en un barri desconegut, enmig d'una gernació de gent atrafegada que amb cada mot, cada mirada, li causava un dolor físic. A més, les cames li feien figa de por i accedien de mal grat a avançar, però ella havia de tornar a casa i, arreplegant totes les seves energies, s'obligà a tirar endavant de carrer en carrer amb un esforç sobrehumà, com si caminés pel fang o enfonsada en la neu fins als genolls. Finalment arribà a casa seva i es precipità escales amunt amb una pressa nerviosa que de seguida reprimí per no cridar l'atenció amb tant de desfici.

No va ser fins que la minyona li tragué l'abric, sentí la gatzara que feien jugant a la peça veïna el seu fillet amb la seva germana petita i la seva mirada calmada copsà arreu coses familiars, personals i acollidores, que recuperà una aparença de serenitat, mentre l'onada subterrània de l'emoció li agitava encara dolorosament el pit angoiat. Es tragué el vel, s'allisà la cara amb tota la bona voluntat del món per semblar natural i entrà al menjador, on el seu marit llegia el diari assegut a la taula parada per al sopar.

—És tard, molt tard, estimada Irene—la saludà amb un to d'amable retret, s'aixecà i li féu un petó a la galta que sense voler li despertà un pe-

nós sentiment de vergonya. S'assegueren a taula i, sense a penes treure els ulls del diari, li preguntà amb indiferència—: ¿On has estat tanta estona?

—Era a... a casa... a casa de l'Amélie..., li quedava un encàrrec per fer... i l'hi he acompanyat—afegí, furiosa amb ella mateixa per ser tan irreflexiva i mentir tan malament. Normalment preparava per endavant una mentida rumiada amb tota cura, capaç de resistir qualsevol comprovació, però avui amb la por se n'havia oblidat i s'havia vist obligada a improvisar d'una manera ben maldestra. I si el seu home, li passà pel cap, telefonava per verificar-ho, com en l'obra de teatre que havien vist...

—I, doncs, ¿què tens?... Sembles nerviosa... ¿I per què no et treus el barret?—preguntà el marit.

Ella s'estremí: veure's sorpresa per segona vegada la desconcertà. Es posà dreta d'una revolada, anà a la seva cambra per treure's el barret i es mirà al mirall fins que el seu esguard inquiet li semblà que retrobava la seguretat i la fermesa. Després tornà al menjador.

La minyona va servir el sopar, i va ser un vespre com tots els altres, potser una mica més silenciós i fred que de costum, una vetllada de conver-

sa pobra, cansada i sovint enforfollada. Els pensaments de la Irene refeien el camí sense parar i, cada vegada que tornava al moment paorós en què ensopegava la xantatgista, s'estremia de por: aleshores aixecava els ulls per sentir-se segura, acaronava amb tendresa un rere l'altre els objectes que sentia com vius al seu abast, cadascun carregat de records i significat, i així recuperava una certa calma. I el rellotge de paret, que recorria lentament el silenci amb el seu pas d'acer, restituïa imperceptiblement al seu cor una engruna del seu ritme regular i despreocupat.